

การประยุกต์ทฤษฎีเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ The application of theory in international investment

ธนอมศิลป์ จันคนากิตติกุล¹ และ ผศ.ดร.เกรียงไกร นามนัย²

Thanomsilp Jankanakittikul and Asst. Prof. Dr. Kriengkrai Namnai

บทคัดย่อ

การลงทุนระหว่างประเทศถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจโลก โดยปัจจุบันมีองค์กรธุรกิจและผู้ประกอบการหลายรายได้ไปลงทุนทำธุรกิจในต่างประเทศซึ่งต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ต้องตัดสินใจเลือกลงทุนในประเทศนั้นๆ รวมถึงผลที่ประเมินแล้วคิดว่าธุรกิจจะสามารถประสบความสำเร็จได้ การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการลงทุนในต่างประเทศนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามเพราะทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศนั้นมีผลกับนโยบายเศรษฐกิจ การลงทุนทั้งหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน การศึกษานี้ทำให้ทราบแนวคิดทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ เรียนรู้การศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัย การลงทุนต่างประเทศ และกรณีศึกษาบริษัทที่ไปลงทุนต่างประเทศแล้วนำมาสังเคราะห์เพื่ออภิปรายแนวทางการประยุกต์ทฤษฎีเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ

คำสำคัญ : การประยุกต์, ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศ, ความได้เปรียบ

Abstract

International investment is a part of driving the global economy. At present, many businesses and entrepreneurs are investing in doing business abroad. There are many factors that make the decision to invest in that country. The study of foreign investment theory. It should also learn about foreign investment theory as it affects economic policy. Investments in both government and private sectors. The result of this study is the concept of international investment theory. Learn about education. Foreign Investment research case study of foreign invested companies. Then applied to the theory of international investment.

Keyword : Application, Foreign Investment Theory, Advantage

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Lectuer of Finance Program, Faculty of Business Administration Khonkaen University, Corresponding e-mail : Thanomsilp@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Lectuer of Accounting Program, Faculty of Management Science Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : Kriengkrai.nn@gmail.com

บทนำ

การลงทุนระหว่างประเทศถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจโลก ในปัจจุบันเกิดการลงทุนระหว่างประเทศเกิดขึ้นมากมาย และในยุคโลกาภิวัตน์นี้มีการติดต่อสื่อสารในประเทศและนอกประเทศทั่วโลกสามารถทำได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันองค์กรธุรกิจมีลักษณะบริษัทข้ามชาติจะขยายการลงทุนไปทั่วทุกมุมโลกซึ่งมีผู้ประกอบการหลายรายมีการไปลงทุนทำธุรกิจในต่างประเทศ ปัจจัยมาจากการขยายตัวของกระแสโลกาภิวัตน์และข้อตกลงความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศและคู่ค้าต่างประเทศมีมากขึ้นรวมถึงปัจจัยแวดล้อมภายในประเทศ ได้แก่ โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การเข้าสู่สังคมวัยชรา การกีดกันการค้าจากประเทศมหาอำนาจ ปัญหาการเมืองในประเทศ อย่างไรก็ตามสำหรับแนวทางผู้ประกอบการทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ไปลงทุนต่างประเทศส่วนใหญ่จะเป็นการออกไปลงทุนด้วยตัวเอง มีบ้างที่เกิดจากการแนะนำเบื้องต้นในช่วงแรกจากภาครัฐและเกือบทั้งหมด เกิดจากแรงขับเคลื่อนตลาดที่แตกต่างกันทำให้ต้องแสวงหาตลาดใหม่ในประเทศ สำหรับบริษัทขนาดใหญ่ นั้น มักไม่ได้พึ่งพาการช่วยเหลือจากรัฐ แต่แรงขับเคลื่อนของบริษัทส่วนใหญ่โดยเฉพาะในกลุ่มอุปโภคบริโภค และบริการมาจากตลาดในประเทศที่จำกัด ทำให้บริษัทที่ต้องการขยายตัวไม่สามารถขยายได้อีก จึงต้องมองและก้าวออกไปแสวงหาตลาดใหม่ ส่วนในบริษัทด้านแร่และพลังงานนั้น นอกจากด้านตลาดแล้ว ก็ออกไปแสวงหาทรัพยากรเพิ่มเติมด้วย บริษัทขนาดกลาง แตกต่างกับบริษัทขนาดเล็กน้อย กล่าวคือ แม้จะมาจากแรงขับเคลื่อนตลาดเหมือนกัน แต่ไม่ได้เกิดจากการขยายขยายไม่ได้ แต่เกิดจากคู่แข่งในประเทศที่มากมาย ตลาดใหม่ที่ประชากรมีความต้องการซื้อเพิ่มมากขึ้นจากทั้งรายได้ และประชากรที่มากขึ้นแต่อุตสาหกรรมในประเทศเหล่านั้นกลับพัฒนาตามไม่ทันจึงเป็นช่องทางและโอกาสอันดีของบริษัทขนาดกลางชาวไทยในการทำกำไร และนำรายได้ส่วนหนึ่งกลับประเทศ (Research Institute Foundation, Fiscal Economic Policy, 2018)

ความสำคัญของการลงทุนต่างประเทศ

ผลที่ได้จากการค้าระหว่างประเทศนั้นมีทั้งทางบวกและทางลบแต่ถ้ามองในมุมบวกแล้วถือได้มีประโยชน์มากมายต่อประเทศและประชากร หลายอย่างรวมถึงมีผลต่อเศรษฐกิจในด้านต่างๆหลายประการซึ่ง Damrongsak Chaisanit and Korkietti Wiriyakitphattana (2000) กล่าวว่าการค้าระหว่างประเทศนั้นมีความสำคัญต่อทรัพยากรการผลิต มีผลต่อราคาปัจจัยการผลิต มีผลต่อราคาสินค้า และมีผลต่อการกระจายสินค้า นอกจากนี้ยังรวมถึงความเป็นอยู่ของประชากรดีขึ้น รัฐมีรายได้จากการเก็บภาษี มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนทำให้แต่ละประเทศผลิตสินค้าที่ตัวเองถนัดมากที่สุด หรือมีความได้เปรียบมากที่สุด ตลอดจนเป็นช่องทางในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของประเทศ การค้าระหว่างประเทศจัดว่าเป็นกิจกรรมเก่าแก่ที่สุดของการทำธุรกิจระหว่างประเทศ เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน (Rattana Saikhanit and Phudthakarl Ratchathorn. 2006) โดยทั่วไปการค้าระหว่างประเทศจะอยู่ในลักษณะที่ว่าแต่ละประเทศจะผลิตสินค้าที่ตนเองมีความถนัดซึ่งเป็นสินค้าส่งออก ขณะเดียวกันก็จะสั่งซื้อของสินค้าที่ตนเองผลิตไม่ได้ หรือผลิตได้แต่ต้นทุนสูงกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเปรียบเสมือนการแบ่งงาน

กันทำระหว่างประเทศนั่นเอง ทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด การค้าระหว่างประเทศจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ประเทศต่างๆ ได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ประชาชนต่างๆ ทั่วโลกมีมาตรฐานการครองชีพโดยเฉลี่ยสูงขึ้น (Wannarat Wattananimitkul, 1999) สำหรับการลงโดยตรงในต่างประเทศนั้นมีความจำเป็นต้องทำเพื่อขยายตลาดใหม่ เพื่อแสวงหาวัตถุดิบแรงงานที่ถูกลงเพื่อกระจายความเสี่ยง รักษาเสถียรภาพและค่าเงินตลาดการเงิน และอาจเพื่อการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่เทคโนโลยี ในปัจจุบันการไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศยังไม่มากเท่าที่ควร (Thanapon Janphen. 2016) นอกจากนี้ประโยชน์ของการออกไปลงทุนยังต่างประเทศนั้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการลดต้นทุน หาแหล่งทรัพยากร หาค่าแรงต่ำ การได้มาซึ่งเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ ตลอดจนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่ เหตุผลด้านกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การลงทุนเพื่อองค์ความรู้ เทคโนโลยี สิทธิบัตร ทรัพย์สินทางปัญญา และแรงงานฝีมือ/ผู้เชี่ยวชาญ การกระจายความเสี่ยง และการหลีกเลี่ยงความได้เปรียบจากบริษัทคู่แข่ง รวมถึงความจำเป็นด้านเศรษฐกิจ ความผันผวนของตลาดในประเทศ และปัญหาด้านค่าเงิน (Research Institute Foundation, Fiscal Economic Policy. 2018) นั่นเอง

ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment Theories)

การลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง การที่ผู้ประกอบการของประเทศหนึ่งนำเงินทุน สินทรัพย์ และเทคโนโลยีไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่งโดยที่ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าไปควบคุมการดำเนินกิจการได้ด้วยการเข้าไปถือหุ้นสัดส่วนจำนวนหนึ่งซึ่งสัดส่วนการถือหุ้นที่ทำให้สามารถเข้าไปควบคุมกิจการได้จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยทั่วไปแล้วการถือหุ้นสามัญหรือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงประมาณสิบถึงยี่สิบห้าเปอร์เซ็นต์ก็จะมีสิทธิเข้าบังคับควบคุมธุรกิจระหว่างประเทศได้ (Soawanee Keawjulakam. 2012) จากนโยบายการค้าต่างประเทศที่เกิดขึ้นในอดีตและมีการพัฒนาตามลำดับ (Damrongsak Chaisanit and Korkietti Wiriyakitphattana. 2000) และการอธิบายประโยชน์จากค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นเมื่อประมาณศตวรรษที่ 15 จนมีการนำเสนอทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศซึ่งทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศต่างๆ มีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และองค์กรเอกชนเป็นต้น (Rattana Saikhanit and Phudthakarl Ratchathorn. 2006)

1.ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ หรือ ได้เปรียบโดยเด็ดขาด (Absolute Advantage)

แนวคิดของอดัม สมิท กล่าวว่า การค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นเพราะความได้เปรียบสมบูรณ์ที่แตกต่างกันระหว่าง 2 ประเทศ เป็นทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศยุคแรกๆ โดย อดัม สมิท (Adam Smith) ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อดัง The Wealth of Nations (1776) เป็นการสนับสนุนการค้าเสรีว่าเป็นนโยบายที่ดีเยี่ยมสำหรับทุกประเทศในโลก เมื่อการค้าเป็นไปอย่างเสรี แต่ละประเทศก็จะทำการผลิตด้วยความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษเฉพาะสินค้าที่ประเทศมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (ถ้าประเทศนั้นสามารถผลิตสินค้าชนิดหนึ่งได้มากกว่าอีกประเทศหนึ่งด้วยปัจจัยการผลิตจำนวนที่เท่ากัน) และนำเข้าสินค้าที่มีความเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ ดังนั้น การค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นจากการที่ต่างฝ่ายได้เปรียบโดยเด็ดขาดจากการผลิตสินค้าคนละชนิดแล้วมาแลกเปลี่ยนกัน ตัวอย่างเช่น ประเทศ ABC กับประเทศ DEF สมมติว่าในการผลิตสินค้าทั้ง 2 ประเทศ ต่างก็ผลิตสินค้า 2 อย่างเหมือนกัน คือ สินค้า

A และสินค้า B และสมมุติว่าในการผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดนี้ ได้ใช้แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตเพียงอย่างเดียว ดังนั้นมูลค่าของสินค้าทั้ง 2 ชนิดนี้ จึงคิดจากจำนวนแรงงานที่ใช้ไปในการผลิต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้า

ประเทศ	สินค้า A (ตัน)	สินค้า B (ตัน)
ABC	100	20
DEF	50	200

ดัดแปลงจาก : Yoawares Thubphan (2014)

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเทศ ABC มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์เหนือกว่าประเทศ DEF ในการผลิตสินค้า A เพราะสามารถผลิตสินค้าประเภทนี้ได้มากกว่าประเทศ DEF ทั้งที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตเท่ากันก็ตาม แต่ขณะเดียวกันประเทศ DEF ได้เปรียบโดยเด็ดขาดเหนือประเทศ ABC ในการผลิตสินค้า B ซึ่งใช้ปัจจัยในการผลิตเท่ากัน (Yoawares Thubphan. 2014) ซึ่งถ้าประเทศ ABC มุ่งแต่จะผลิต A และประเทศ DEF มุ่งผลิตสินค้า B เป็นพิเศษ ก็ทำให้ผลผลิตรวมของสินค้า A และ สินค้า B ในแต่ละประเทศจะเพิ่มขึ้น และทั้ง ABC และ DEF ต่างก็ได้รับส่วนแบ่งจากปริมาณผลผลิตที่มากขึ้นจากการค้าขายระหว่างกัน (Wannarat Wattananimitkul. 1999)

ดังนั้นสรุปได้ว่าทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) เป็นแนวคิดที่ประเทศคู่ค้าได้ประโยชน์จากการแบ่งกันผลิตตามความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละประเทศจะก่อให้เกิดความได้เปรียบ (Advantage) ตัวอย่างเช่น ความได้เปรียบตามธรรมชาติ (Natural Advantage) เป็นประโยชน์ที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือแรงงานที่มีอยู่เกินความต้องการ ความได้เปรียบจากการเรียนรู้ (Acquired Advantage) เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการประดิษฐ์ ดัดแปลง พัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีและความชำนาญ ซึ่งในปัจจุบันความได้เปรียบจากการเรียนรู้จะมีประโยชน์มากกว่าความได้เปรียบตามธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อดีแล้วก็ต้องมีข้อเสียสำหรับแนวคิดทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) โดย Damrongsak Chaisanit and Korkietti Wiriyakitphattana (2000) กล่าวว่า การค้าระหว่างประเทศอาจเกิดขึ้นหรือไม่เกิดก็ได้ ถ้าเกิดกรณีที่ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่มีการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าทั้งสองอย่าง แต่อีกประเทศกลับมีการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าทั้งสองอย่าง

2. ทฤษฎีการค้าตามความได้เปรียบสัมพัทธ์ หรือความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo. 1911) มีผลงานในหนังสือเรื่อง “Principle of Political Economy and Taxation” ได้นำเสนอทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (comparative advantage) ซึ่งให้ความเห็นว่าแม้ประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบการค้าอีกประเทศหนึ่งในเรื่องการผลิตสินค้าทุกชนิดก็ตาม แต่ประเทศทั้งสองก็ย่อมทำการค้าต่อกันได้ โดยแต่ละประเทศจะเลือกผลิตสินค้าซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่นแล้ว ประเทศตนสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำสุด แล้วนำไปแลกเปลี่ยนกับอีกประเทศหนึ่งทั้ง 2 ประเทศ ต่างก็จะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศโดย

การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต แต่ถ้าทั้ง 2 ประเทศต่างมีต้นทุนเปรียบเทียบเท่ากันแล้ว ริคาร์ โดเห็นว่าการค้าระหว่างประเทศก็จะไม่เกิดขึ้นเพราะไม่มีฝ่ายใดได้ประโยชน์จากต้นทุนเปรียบเทียบ ซึ่งคล้ายกับที่ Yoawares Thubphan (2014) กล่าวในหนังสือ “เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ ทฤษฎีและนโยบาย” ว่าแนวคิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เป็นการยึดหลักการแบ่งงานกันทำ ประเทศจะผลิตสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอีกประเทศหนึ่งหรือผลิตสินค้าด้วยต้นทุน ค่าเสีย ต่ำที่สุด และส่งออกสินค้าดังกล่าวไปยังประเทศนั้น ในทางตรงกันข้ามก็จะนำเข้าสินค้าที่ผลิตแล้วเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ต่ำกว่าหรือต้นทุนค่าเสียโอกาสที่สูงกว่าจากประเทศนั้น การค้าของโลกก็จะเพิ่มขึ้น

3. ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศอย่างสมบูรณ (Eclectic Paradigm)

ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ อธิบายเกี่ยวกับเงื่อนไขความได้เปรียบที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนทำการผลิตในต่างประเทศ โดยทฤษฎีของ Dunning (Dunning's Eclectic Theory) การที่องค์การธุรกิจตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ (1) ความได้เปรียบของการเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ที่สำคัญในการประกอบการ (Ownership Advantages : O) (2) ข้อได้เปรียบของการใช้สินทรัพย์ที่มีค่าในกิจการที่ตนเองเป็นเจ้าของด้วยตนเอง โดยการออกไปทำการลงทุนโดยตรง (Internalization Advantages : I) และ (3) ข้อได้เปรียบเกี่ยวกับสถานที่การลงทุน (Location Advantages : L) หรือเรียกกันว่าย่อๆว่าแนวคิด “OIL” (Dunning, 1977) (Dunning, 1980) (Dunning, 1981) และ (Dunning, 2001)

3.1 ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษบางอย่าง (O : Ownership Advantage) เช่น สถานที่ทำการ อาคาร โรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น สภาพแวดล้อม ทางสังคม กฎหมาย ทางการค้าที่ส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมของตลาดแรงงาน โครงสร้างของตลาด แต่มีสินทรัพย์พิเศษบางอย่างที่องค์กรสร้างเองหรือได้มาโดยวิธีการต่างๆ เช่น สิทธิบัตร หรือสัมปทาน เป็นต้น สินทรัพย์เหล่านั้นได้แก่ ความรู้ทางเทคโนโลยี การจัดการประสิทธิภาพ และทักษะของบุคลากรในองค์กร ฯลฯ องค์กรธุรกิจแต่ละแห่งย่อมมีความสามารถแตกต่างกันในการสร้างหรือได้มาซึ่งสินทรัพย์ต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน บางองค์กรอาจจะมีสินทรัพย์พิเศษเหล่านั้นน้อยกว่าจึงทำให้แต่ละองค์กรมีความได้เปรียบมากขึ้น ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษ ได้แบ่งออกเป็น

3.1.1 ความได้เปรียบที่ไม่ต้องได้จากการกระจายการผลิตไปยังประเทศต่างๆ ด้านขนาด ความมั่นคงของกิจการ สินค้าที่ผลิต การกระจายการผลิตสินค้าหลายๆชนิด ความสามารถในการแสวงหาประโยชน์จากการให้แรงงานทำหน้าที่เฉพาะอย่างและความชำนาญของแรงงาน อำนาจในการผูกขาด การมีทรัพยากรที่ดีกว่า ตราเครื่องหมายการค้า ระบบการจัดการด้านการผลิตต่างๆ มีเพียงพอ กับความต้องการ การได้รับสิทธิพิเศษบางประการเหนือคู่แข่งรายอื่นๆ ความสามารถในการเข้าถึงตลาดของสินค้า การได้รับความคุ้มครองจากรัฐบาล และความรู้ทางด้านเทคโนโลยี

3.1.2 ความได้เปรียบที่กิจการสาขาได้รับจากบริษัทแม่ ได้แก่ ความรู้ทางการจัดการ การบริหารและการตลาด การวิจัยและการพัฒนา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือเสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่ต่ำ

นอกจากนี้ยังเกิดการประหยัดในองค์การ เช่น ด้านการผลิต ด้านการซื้อวัตถุดิบ ด้านการจัดหาเงินทุน และเงินหมุนเวียนในกิจกรรมด้านการตลาด

3.1.3 ความได้เปรียบขององค์กรต่างชาติ ที่เกิดจากการกระจายการผลิตไปยังประเทศต่างๆ ทำให้ได้เปรียบในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับตลาด การจัดหาวัตถุดิบ ดีกว่าองค์กรธุรกิจทำการผลิตในประเทศและทำให้ปัจจัยการผลิตและสภาพแวดล้อมต่างๆ สามารถกระจายความเสี่ยงด้วย (Dunning, 2008)

3.2. ความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง (L: *Location Advantage*) คือคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับลักษณะของประเทศที่จะเข้าไปลงทุน โดยมีข้อพิจารณาต่างๆ เช่น แหล่งทรัพยากร คุณภาพของทรัพยากร มีแรงงานที่มีฝีมือที่จำเป็นต้องใช้ และราคาของทรัพยากรของประเทศนั้น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการสื่อสาร ขนาดการเข้าแทรกแซงของรัฐบาลในการผลิต การควบคุมปัจจัยนำเข้า พื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ประเทศมีอยู่ความแตกต่างของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณี และที่สำคัญในประเทศที่จะไปลงทุนนั้นมีสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มั่นคง มีเสถียรภาพ มีนโยบายทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ประชาชนในประเทศนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อการลงทุนต่างประเทศ เป็นต้น

3.3 ความได้เปรียบด้านศักยภาพการดำเนินการภายในขององค์กร (I: *Internalization Advantage*) คือการใช้ข้อได้เปรียบต่างๆที่ได้อยู่เฉพาะของผู้ลงทุน จะทำได้อย่างคุ้มค่ามากที่สุดโดยการเข้าไปลงทุนโดยตรง เพราะการลงทุนโดยตรงทำให้บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์มีค่าที่ตนมีอยู่มากกว่าการดำเนินการในลักษณะอื่น เช่น การส่งออกสินค้าโดยไม่ต้องไปทำการลงทุน การขายเทคโนโลยีหรือการยอมให้บริษัทในต่างประเทศใช้ตราสินค้าของตนเองโดยการจ่ายค่าตอบแทน แต่การส่งออกก็ดี การขายเทคโนโลยีก็ดี จะได้ผลตอบแทนที่ต่ำกว่าการไปทำการลงทุนโดยตรง และมีความเสี่ยงต่อการรั่วไหลในเทคโนโลยีการผลิตที่บริษัทไม่ยอมเปิดเผยให้แก่ผู้อื่น และอาจมีการลอกเลียนแบบสินค้าที่ตนผลิต ดังนั้น การเข้าไปทำการลงทุนโดยตรงและใช้สินทรัพย์มีค่าที่มีอยู่ด้วยตนเองจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้ลงทุนต่างประเทศ

4. ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (The Theory of Competitive Advantage)

Michael E. Porter (1990) ได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาระดับความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมโดยมีแนวคิดว่าการแข่งขันในการค้าโลก ประเทศทุกประเทศพยายามเลือกยุทธวิธีที่ดีที่สุดที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ในอุตสาหกรรมในประเทศของตนดังนั้นแต่ละประเทศจึงจำเป็นที่จะต้องประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน โอกาส รวมถึงการคุกคามจากประเทศคู่แข่งและภาวะการแข่งขัน (Strength, Weakness, opportunity, and Threat) ของอุตสาหกรรมในประเทศของตนและคู่แข่ง เพื่อให้สามารถหาแนวทางปรับตัวให้แข่งขัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพในตลาดโลกที่มีการแข่งขันรุนแรงขึ้น ไมเคิล อี. พอร์เตอร์ เน้นแนวคิดที่ว่า "ประเทศใดจะสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ภายในประเทศจะต้องมีความได้เปรียบจากการแข่งขันก่อน" แต่ละประเทศจะมีความได้เปรียบในการแข่งขัน Porter ได้สร้างแบบจำลอง Diamond Model พิจารณาจากปัจจัย 4 ประการได้แก่ (Rattana Saikhanit and Phudthakarl Ratchathorn. 2006)

4.1 เงื่อนไขปัจจัยด้านการผลิต (Factor Conditions) ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และทุน รวมถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ที่มีผลต่อการผลิตสินค้า ซึ่งปัจจัยแรกนี้เป็นผลกระทบด้านของทุน เราจะต้องพิจารณาภายในหรือตัวองค์กรก่อนว่าปัจจัยการผลิตขององค์กรมีความได้เปรียบอย่างไรบ้าง มีอะไรบ้าง

4.2 เงื่อนไขปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) เมื่อผลิตและจำหน่ายภายในประเทศแล้ว ธุรกิจของเราสามารถครอง Market Share ได้ที่หนึ่ง อุปสงค์ของผู้บริโภคภายในประเทศสูง ก็เป็นความได้เปรียบของธุรกิจและมีโอกาสในการออกไปแข่งขันในต่างประเทศได้

4.3 ด้านอุตสาหกรรม (Related and Supporting Industries) ที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวพันกัน ธุรกิจจะต้องพิจารณาว่า Supplier (ผู้ส่งมอบวัตถุดิบ) นั้น หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของเรา เช่น บริษัทขนส่งมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันหรือไม่ เราอาจไม่จำเป็นต้องมี supplier อยู่แค่ภายในประเทศเท่านั้นแต่สามารถแสวงหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพและราคาถูกจากต่างประเทศก็ได้เช่นกัน

4.4 ด้านกลยุทธ์โครงสร้างการแข่งขันของบริษัท (Firm Strategy and Rivalry) กลยุทธ์และโครงสร้างที่ที่จะต้องสามารถปรับให้เหมาะกับสภาพปัจจุบันของธุรกิจได้ มีความยืดหยุ่นที่เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งในที่สุดจะส่งผลให้กิจการมีความสามารถสูงเพียงพอที่จะแข่งขันกับคู่แข่งทั้งในและนอกประเทศจึงเป็นแรงกดดันให้องค์กรธุรกิจต้องทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงคุณภาพของสินค้า ลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

5.ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอลิน (Hechscher-Ohlin Trade Theory)

เนื่องจากแต่ละประเทศจะมีทรัพยากรการผลิตในปริมาณที่แตกต่างกัน การผลิตสินค้า ชนิดใดก็จะขึ้นอยู่กับปริมาณและชนิดของทรัพยากรการผลิตที่แต่ละประเทศมีอยู่ ดังนั้นถ้าหากประเทศใดประเทศหนึ่งมีแรงงานจำนวนมาก กระบวนการผลิตของประเทศนั้นก็จะเป็นการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น (labor intensive) ก็จะผลิตและส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยในการผลิต ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากประเทศใดประเทศหนึ่งมีปัจจัยทุนจำนวนมาก กระบวนการผลิตของประเทศนั้นก็จะเป็นการผลิตที่ใช้ทุนเข้มข้น (capital intensive) ก็จะผลิตและส่งออกสินค้าที่ใช้ทุนเป็นปัจจัยในการผลิต

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ

ในปัจจุบันมีการแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรงดังนั้นในการลงทุนในต่างประเทศนั้นแต่ละประเทศต้องสร้างความได้เปรียบให้ตัวเองตามแนวคิดของ ไมเคิล อี. พอร์ตเตอร์ ที่กล่าวว่า "ประเทศใดจะสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ภายในประเทศจะต้องมีความได้เปรียบจากการแข่งขันก่อน" ซึ่งกรณีศึกษา บริษัทคาราบาวตะวันตก (CBG) ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงนั้น จะเป็นแนวคิดความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ของ Dunning เพราะเน้นความได้เปรียบผู้ประกอบการเป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์สูงสุดของธุรกิจซึ่งต้องขึ้นอยู่กับความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของ Dunning (2001) ซึ่งสอดคล้องกับ Sasatra Sudsawasd and Prasopchoke Mongsawad (2017) ให้ความสำคัญเรื่องนำความได้เปรียบของผู้ลงทุนไปใช้ประโยชน์ในต่างประเทศ และสร้างความได้เปรียบด้านศักยภาพการดำเนินการภายในขององค์กรให้คุ้มค่ามากที่สุด อาจคล้ายกับทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอลิน ที่กล่าวว่าแต่ละประเทศจะมีทรัพยากรการผลิตในปริมาณที่แตกต่างกัน ประเทศมีทรัพยากรอะไรมากกว่าก็ผลิต

สินค้านั้นมากๆ แล้วส่งไปขายประเทศคู่ค้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากประเทศใดมีปัจจัยทุนจำนวนมาก กระบวนการผลิตของประเทศ นั้นก็จะเป็นการผลิตที่ใช้ทุนมากตาม ก็จะผลิตและส่งออกสินค้าที่ใช้ทุน เป็นปัจจัยในการผลิตนั่นเอง ส่วนแนวคิดของ Adam Smith ที่กล่าวว่าประเทศควรส่งออกสินค้าที่ตน ได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (ใช้ต้นทุนการผลิตน้อยกว่า) และนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ ดังนั้น ประเทศจะได้ประโยชน์จากการค้าถ้าตนมีสินค้าที่ได้เปรียบโดยสมบูรณ์มากกว่า ประเทศคู่ค้า นอกจากนั้น การค้าระหว่างประเทศจะไม่เกิดขึ้นถ้าประเทศไม่มี สินค้าที่ตนได้เปรียบโดยสมบูรณ์เลยซึ่ง และแนวคิดของเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ที่กล่าวว่าประเทศควรส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบโดย เปรียบเทียบ และนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบโดย เปรียบเทียบ ดังนั้นแม้ว่าประเทศหนึ่งๆอาจมีต้นทุน การผลิตสูงกว่าประเทศคู่ค้าทุกชนิด แต่ประเทศนั้นยังสามารถได้รับ ประโยชน์จากการค้าระหว่าง ประเทศโดยผลิตและส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ เพราะเป็นไปได้ว่าจะมีประเทศใด ที่มีสินค้าที่เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบทุกชนิดนั้น

แต่ในสถานการณ์นั้นโลกเข้าสู่ยุคการค้าเสรี ถ้าประเมินแล้วได้เปรียบและมีความเป็นไปได้ของ การประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบก็สามารถตัดสินใจลงได้ดังแนวคิดของ เดวิด ริคาร์โด ที่กล่าวไว้ว่าแม้ ประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบอีกประเทศหนึ่งในเรื่องการผลิตสินค้าทุกชนิดก็ตาม แต่ประเทศทั้งสองก็ย่อมทำการค้าต่อกันได้ ถ้าประเทศนั้นสามารถซื้อสินค้า หรือวัตถุดิบ มีคุณภาพ หรือ ราคา ต่ำกว่า ประเทศอื่นเป็นต้น สำหรับ CBG มีการลงทุนทั่วโลกมากกว่า 30 ประเทศ โดยกลุ่มประเทศ CLMV มี สัดส่วน 60% (Business Bangkok Newspaper. 2016) จากประเด็น การแข่งขันที่สูง เศรษฐกิจ การเมืองในประเทศ และโอกาสทางการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจไปลงทุนต่างประเทศ ใน ตลาดอาเซียน ประเทศพม่า และเวียดนาม ถือเป็นตลาดที่สำคัญ เพราะผลมาจากเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจอย่างมาก (Business Bangkok Newspaper. 2014) สำหรับการลงทุนในประเทศอังกฤษ ทำ การตลาดโดยการเป็นสปอนเซอร์ให้กับทีมฟุตบอลในพรีเมียร์ลีก ทำให้ภาพลักษณ์ของคาราบาวแดง มี ความเป็นสากลมากขึ้น เป็นที่รู้จักและเป็นยอมรับ เป็นจุดการสร้างความสำเร็จได้เปรียบในการแข่งขัน ทำให้ ตลาดเปิดกว้าง รูปแบบการทำตลาดในประเทศอังกฤษ มีการตั้งบริษัท อินเตอร์ คาราบาวยูเคจำกัดดูแล ด้านการทำตลาดและจ้างโรงงานผู้ผลิตเครื่องดื่มในประเทศเนเธอร์แลนด์ผลิตสินค้าให้ สอดคล้องกับการ ตัดสินลงทุนในอังกฤษมีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงไปยังตลาดกลุ่มประเทศยุโรป เช่น โปแลนด์ อาเซอร์ไบจาน ฝรั่งเศส เยอรมนี อื่นๆ (Business Bangkok Newspaper. 2016) ซึ่งตรงตามแนวคิด ของ Michael E. Porter (1990) ที่กล่าวถึงการพิจารณา supplier (ผู้ส่งมอบวัตถุดิบ) นั้น หรือธุรกิจที่ เกี่ยวข้องกับธุรกิจนั้น เช่น บริษัทขนส่งมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันหรือไม่ ผู้ประกอบการอาจไม่จำเป็นต้อง มี supplier อยู่แค่ภายในประเทศเท่านั้นแต่สามารถแสวงหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพและราคาถูกจาก ต่างประเทศก็ได้ สำหรับการลงทุนในจีน เป็นการลงทุนร่วมกับกลุ่ม Dai Group ซึ่งได้ทีมผู้บริหารมา จากกลุ่ม Red Bull เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการลงทุนต่างประเทศนั้นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปให้ ธุรกิจประสบความสำเร็จก็ความความได้เปรียบต่างๆ ที่ผู้ประกอบการทำการวิเคราะห์และประเมินแล้ว มีความได้เปรียบในจิตใจตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศดังเช่น ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Paradigm) เป็นต้น

บทสรุป

ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศนั้นมีวิวัฒนาการ มีการพัฒนาปรับปรุงตลอดเวลาเพื่อให้ทันกับยุคกับสมัย เพื่อให้สอดคล้องการแข่งขัน สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ทุกๆ ทฤษฎีก็กล่าวมาส่วนใหญ่ล้วนเกี่ยวข้องกับความได้เปรียบของผู้ไปลงทุน หรือ ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ อธิบายเกี่ยวกับเงื่อนไขความได้เปรียบที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนทำการผลิตในต่างประเทศ สำหรับแนวคิดของ อדם สมิท (Adam Smith) กับ แนวคิดของเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) นั้นเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการค้าเสรี โดยใช้หลักการว่าแต่ละประเทศไม่ควรผลิตสินค้าทุกชนิดที่ตนต้องการบริโภคแต่ควรมุ่งผลิตแต่สินค้าที่ตนได้เปรียบ (ผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำ) และนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบ ได้ด้วยต้นทุนสูงซึ่งจะทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) และผลที่ตามมาคือความชำนาญ (Specialization) ซึ่งจะทำให้ผลผลิตของโลกสูงขึ้น ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามทั้งสองทฤษฎีได้นิยามความหมายของการได้เปรียบแตกต่างกัน (นิยามของต้นทุนการผลิตแตกต่างกัน) ซึ่งจะให้ผลที่ได้แตกต่างกันตามไปด้วย ส่วนแนวคิดของ Michael E. Porter จะเน้นการสร้างความสามารถได้เปรียบในการแข่งขัน สำหรับทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของ เฮคเซอร์-โอลิน เป็นการให้ความสำคัญของการได้เปรียบของทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต วัตถุดิบ แรงงานรวมถึงปัจจัยทุนในการผลิตของแต่ละประเทศ เช่นเดียวกับ ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศอย่างสมบูรณ (Eclectic Paradigm) ซึ่งเป็นแนวคิดที่นิยมใช้กันในปัจจุบันที่เน้นความได้เปรียบโดยสมบูรณ์กับเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ (1) ความได้เปรียบของการเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ที่สำคัญในการประกอบการ (Ownership Advantages : O) (2) ข้อได้เปรียบของการใช้สินทรัพย์ที่มีค่าในกิจการที่ตนเองเป็นเจ้าของด้วยตนเอง โดยการออกไปทำการลงทุนโดยตรง (Internalization Advantages : I) และ (3) ข้อได้เปรียบเกี่ยวกับสถานที่การลงทุน (Location Advantages : L) เป็นต้น อย่างไรก็ตามสามารถนำแนวคิดทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศไปประยุกต์ใช้ในการประเมิน ศักยภาพขององค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจไปลงทุนต่างประเทศ หรือประเมินองค์กรธุรกิจเก่าที่กำลังดำเนินการแนวทางในการจัดทำกลยุทธ์เพื่อความเจริญเติบโตของธุรกิจในต่างประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Business Bangkok Newspaper. (2014). *Red Carabao invade to Export ASEAN for Recovery*. [Online]<http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/576007>
- Business Bangkok Newspaper. (2016). *Red Carabao invade to Export to Europe*. [Online]
<http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/728221>
- Damrongsak Chaisanit and Korkietti Wiriyakitphattana. (2000). *International Trade*. Bangkok : Wung-aksorn publishing house.
- David Ricardo. (1911). *The Principle of Political Economy and Taxation*. New York : Dutton and Company, Inc.

- Dunning, J.H. (1977). Trade. Location of Economics Activity and Multinational Enterprise: A Search for an Eclectic Approach. In the International allocation of economic activity: *Proceedings of a Nobel Symposium Held at Stockholm*,
- Dunning, J.H. (1980). "Toward an Eclectic Theory of International Production: Some Empirical Tests". *Journal of International Business Studies*, Vol. 11 pp. 9-31.
- Dunning, J.H. (1981). *International Production and the Multinational Enterprise*. London, Allen & Urwin.
- Dunning, J.H. (1988). *Explaining International Production*. London: Allen & Urwin.
- Dunning, J.H. (1996). *Re-evaluating the Benefits of FDI. In Companies without Borders – Transnational Corporations in 1990s*. London: International Thomas Press.
- Dunning, J.H. (2001). The Eclectic (OLI) Paradigm of International Production: Past, Present and Future. *International Journal of the Economics of Business*, Vol. 8, pp. 173-190.
- Dunning, J.H. and S.M, Lundan. (2008). "Institutions and the OLI Paradigm of the Multinational Enterprise". *Asia Pacific Journal of Management*, Vol. 25, pp. 573-593.
- Michael E. Porter (1990), *Competitive Advantage*. New York. USA. Free Press.
- Rattana Saikhanit and Phudthakarl Ratchathorn. (2006). *Economics of International Business Management*. Bangkok : Chulalongkorn University
- Research Institute Foundation, Fiscal Economic Policy. (2018). Thailand's Foreign Investment : Case study of Japanese and China. [Online]
<http://www.fpri.or.th/wp/?p=1473#.Wv2QozSFPIU>
- Sasatra Sudsawasd and Prasopchoke Mongsawad. (2017). "On the Rationale of Thai Entrepreneur's Investment Decision in the Border Provinces of Thailand and in ASEAN Countries". *Thammasat Economic Journal*. 35 (3) : December 2017
- Soawanee Keawjulakarn. (2012). *International investment*. [Online]
<https://www.gotoknow.org/posts/37750>
- Thanapon Janphen. (2016). *Promote Guidelines for Funding by Crowdfunding*. Bangkok : Fiscal Policy Office.
- Wannarat Wattananimitkul. (1999). *International Business Strategy*. Faculty of Business Administration ; International Business, Stamford University
- Yoawares Thubphan. (2014). *International Trade Economics : Theory and Policy*. 3rd ed. Bangkok : Thammasat University